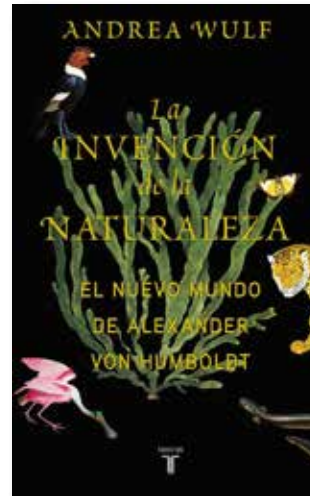

Lectures recomanades

La invención de la naturaleza

Andrea Wulf

L'ésser humà neix orfe i desproveït de força. És una espècie feble, potser de les més febles. Durant mil·lennis la seva gran característica ha estat la d'estar subjecta a multitud i varietat de pors: por a la pluja, por de la nit, a un eclipsi, a l'entorn, a altres espècies, a altres tribus de la mateixa espècie, a la mort, entre d'altres fins arribar avui en dia. La principal arma per defensar-nos d'aquesta por ha estat la curiositat intel·lectual, mare de tots els descobriments i totes les ciències; és gràcies a la curiositat que hem il·luminant el túnel fosc de la ignorància donant pas a noves pors que han alimentat nous descobriments.

El primer anàlisi sistemàtic de la curiositat va ser realitzat pel protagonista de la vibrant biografia d'**Andrea Wulf a Alexander von Humboldt** (1769-1859), *La invención de la Naturaleza* (Taurus, 2016). Humboldt serà un dels personatges històrics clau en aquest segle de pas cap a la modernitat que fou el segle XVIII; una figura imprescindible en els inicis de diverses disciplines científiques com la fisiologia, la zoologia, la botànica, l'antropologia, l'arqueologia, la meteorologia o la geografia, entre d'altres camps, on les contribucions de Humboldt seran cabdals com es desprèn del vibrant llibre de Wulf.

El llibre és un estudi exhaustiu sobre la figura d'Humboldt, un repàs a tots els camins físics i intel·lectuals que va recórrer al seu dia el propi protagonista en una lectura realment emocionant. Fins a cert punt, el llibre de Wulf es pot llegir com un apassionant llibre de viatges.

El més interessant del naturalista alemany, al marge dels seus increïbles viatges i descobriments, és la seva filosofia científica. Humboldt tindrà una aproximació holística de la ciència; el seu objectiu no serà tant l'especialització sinó entendre el conjunt. Va ser un pioner del pensament global i de la idea que els descobriments científics estan vinculats amb els sentiments i que aquests han d'afavorir canvis i millores

en l'actitud i conducta de les persones. Un corrent de pensament organicista dominant en el pensament xinès tradicional, per exemple, però no a Occident. Molts consideren a Humboldt pare de la visió ecològica en la mesura que les seves investigacions científiques es van orientar a entendre la relació entre l'home i el medi natural.

Pel que fa a la Història, Humboldt va ser un optimista, com es correspon al seu temps. Com la resta de la seva generació, mai va contemplar la possibilitat que la Història tant podia avançar com retrocedir, una idea, però, central en el pensament del segle XX. Humboldt tenia una única idea d'Història en el sentit d'avanç del concepte de «humanització»: és a dir, tirar a baix les barreres de la ignorància, la por o el prejudici amb l'avanç que la ciència i el coneixement que permet ampliar els horitzons de la nostra espècie.

Humboldt va ser un "accelerador" de la curiositat com a palanca de canvi i progrés. Goethe, que va coincidir amb Humboldt en varies ocasions (com retratava molt bé el llibre que també descriu la relació, de vegades únicament de pensament, de Humboldt amb altres personalitats importants com Bolívar, Jefferson, Thoreau, o Darwin entre d'altres), va afirmar en certa ocasió que s'aprenia més en una hora de conversa amb Humboldt que vuit dies envoltat de llibres. El filòsof alemany el va descriure com una "font eternament refrescant". Humboldt també va ser un molt bon exemple del que avui anomenem intel·ligència emocional. Malgrat tenir una relació difícil amb els seus pares, que sempre van voler que es convertís en un "expert", ell no va dedicar mai gaire energia a pensar sobre assumptes d'aquesta naturalesa. Humboldt va ser una persona curiosa, i potser per això una persona desproveïda de pors.